
Notiser

MEDISINSK NYTT

Frukt og grønt uten effekt mot eggstokkreft

Et høyt inntak av frukt og grønnsaker ser ikke ut til å beskytte mot eggstokkreft. Det viser nye data fra EPIC-studien (European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition), der Norge som ett av ti land deltar (Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2005; 14: 2531 – 5).

Studien omfattet 325 000 kvinner, som ble fulgt opp i gjennomsnittlig 6,3 år. Det ble påvist 581 tilfeller av ovariekreft.

Verken totalinntaket av frukt og grønt, inntaket av frukt og grønt hver for seg eller inntak av undergrupper av grønnsaker var relatert til ovariekreft, selv om det var en nærsignifikant redusert risiko ved et høyt inntak av hvitløk/løk.

... eller nyrekreft

Det er heller ingen sammenheng mellom inntaket av frukt og grønnsaker og nyrekreft, viser en nederlandsk kohortstudie (Int J Cancer 2005; 117: 648 – 54).

120 000 menn og kvinner i alderen 55 – 69 år ble inkludert i studien, som startet opp i 1986. Etter gjennomsnittlig 9,3 års oppfølging var det påvist 275 tilfeller av nyrekreft.

Det var ingen signifikante sammenhenger for verken frukt eller grønnsaker eller undergrupper av disse. Ved analyse av 30 ulike produkter ble det påvist en signifikant økt risiko ved høyt inntak av mandariner, men forfatterne påpeker muligheten for tilfeldig funn grunnet multippel testing.

... men har effekt ved pancreaskreft?

Inntak av frukt og grønnsaker kan til en viss grad beskytte mot kreft i bukspyttkjertelen. Det viser en studie fra California (Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2005; 14: 2093 – 7).

I perioden 1995 – 99 ble 532 pasienter med pancreaskreft og 1 700 alders- og kjønnsparrede kontrollpersoner intervjuet med henblikk på kostholdet.

Det var en invers sammenheng mellom totalt og spesifikt inntak av frukt og grønnsaker og risikoen for pancreaskreft. Oddsratio for høyeste versus laveste kvartil av totalkonsumet av grønnsaker var 0,45 (95 % KI 0,32 – 0,62). Tilsvarende tall for frukt og fruktjuice var 0,72 (95 % KI 0,54 – 0,98).

Antiflogistika forbundet med infarktrisiko

Nye data har vist at COX-2-hemmere kan ha negative kardiovaskulære effekter, særlig akutt myokardinfarkt. Derfor ønsket spanske forskere å undersøke om dette også gjelder tradisjonelle ikke-steroidale antiinflammatoriske midler (NSAID) (BMC Med 2005; 3: 17).

I en pasient-kontroll-studie ble nær 5 000 pasienter med myokardinfarkt sammenliknet med 20 000 kontrollpersoner parett for alder, kjønn og kalenderår.

Det var ingen generell økt risiko for myokardinfarkt ved bruk av slike midler, men ved bruk utover ett år var det en viss økt risiko (RR 1,21; 95 % KI 1,00 – 1,48). Tilsvarende tall for ikke-fatal myokardinfarkt var 1,34 (95 % KI 1,06 – 1,70). Dataene kan tyde på at det er betydelige forskjeller mellom de ulike typene av tradisjonelle antiflogistika.

Gangtrening ved arteriesykdom

Pasienter med perifer arteriesykdom i underekstremitetene har nytte av gangtrening. Det har imidlertid vært uklart om det er effektforskjeller mellom dem som trener regelmessig og dem som ikke gjør det.

I en prospektiv kohortstudie med 36 måneders oppfølgingstid (median) ble 417 menn og kvinner med slik arteriesykdom inkludert (Ann Intern Med 2006; 144: 10 – 20). De som trente ved å gå tre eller flere ganger per uke hadde en signifikant mindre gjennomsnittlig årlig reduksjon i funksjon enn dem som gikk 1 – 2 ganger per uke.

Dette var en observasjonsstudie, men forfatterne mener at det likevel er grunn til å anbefale gangtrening hos disse pasientene.

Sildenafil mot pulmonal hypertensjon

Sildenafil (Viagra) påvirker vaskulære glatte muskelceller, også i lungene. Nå er midlet blitt testet hos pasienter med pulmonal hypertensjon i en randomisert, dobbeltblind multisenterstudie (N Engl J Med 2005; 353: 2148 – 57).

278 pasienter ble randomisert til placebo eller tre forskjellige doser av sildenafil. Etter 12 ukers behandling var gjennomsnittlig distanse pasientene kunne gå i løpet av seks minutter økt i alle tre intervensjonsgruppene (340 – 380 m), men ikke i placebogruppen ($p < 0,001$). Forfatterne konkluderer med at sildenafil er effektivt ved symptomgivende pulmonal hypertensjon.

Briter bekymret for leverskader

Dødeligheten av levercirrhose stiger i Storbritannia (Lancet 2005; 367: 52 – 6). Fra 1987 – 91 til 1997 – 2001 økte denne dødsårsaken med omkring 100 % i Skottland og 70 % i England og Wales. Samtidig ble andelen dødsfall pga. levercirrhose redusert i flere EU-land – særlig i Sør-Europa, men også blant menn i Norge.

Forfatterne bak studien diskuterer ulike årsaker til den økte dødeligheten av levercirrhose, og mener at hepatitt C-infeksjon og fedme har liten betydning i forhold til alkoholskader. De mener at myndighetene bør innføre en mer restriktiv alkoholpolitikk for å stanse utviklingen.

Vitamin D til gravide?

D-vitaminmangel er vanlig hos gravide, og slik mangel kan føre til nedsatt beinmineralinnhold hos barna (Lancet 2005; 367: 36 – 43). Dette viser en oppfølgingsstudie av 198 barn født i 1991 – 92. Mødrene deltok i en omfattende kostholdsundersøkelse under graviditeten, der man også tok blodprøver for å bestemme vitamin D-status.

Nesten 30 % av de gravide hadde reduserte nivåer av 25 (OH)-vitamin D. I niårsalderen hadde barna en signifikant økt risiko for redusert beinmineralinnhold. Soleksponering og vitamintilskudd under graviditeten var assosiert med høyere nivåer av 25 (OH)-vitamin D. Resultatene kan danne grunnlag for kontrollerte studier der kvinner med risiko for D-vitaminmangel får tilskudd under svangerskapet.

B-vitaminer mot kolorektalkreft?

Folat og B-vitaminer kan kanskje beskytte mot utvikling av kolorektalkreft. Forfatterne av en epidemiologisk studie med data fra The Women's Health Study tør ikke komme med mer bastante konklusjoner (Am J Epidemiol 2006; 163: 108 – 15).

Blant over 35 000 kvinner som ble fulgt gjennom ti år oppstod det 220 tilfeller av denne krefttypen. Det var en signifikant invers assosiasjon mellom inntak av både folat og B₆ og risikoen for kolorektalkreft. Men sammenhengen var bare til stede dersom vitamininntaket var en del av kostholdet, ikke hvis det ble tatt som kosttilskudd. Studien er en av mange store epidemiologiske undersøkelser av sammenhengen mellom B-vitaminer og kreft.

Publisert: 9. februar 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.